

TAMMIKUU

Henriikka Tavi

TAMMIKUU

Osuuskunta Poesia

© Henriikka Tavi, 2012
graafinen suunnittelu Elina Saarinen
kansi Elina Saarinen
kannen kuva Karoliina Hellberg
taitto Henriikka Tavi
painatus Hansaprint 2012
ISBN 978-952-5954-37-1
ISBN (pdf) 978-952-5954-38-8

Aloitetaan tästä:

2.1.2012 – 8:30
sää

minä olen eläin
ja haluaisin olla eläin,

joku sanoo sohvan alta omalla äänellään:

”istun ikkunalaudalla,
vaanin ohikulkijaa
saalistan pölypallon, sitten kynin sen”

minä
olen
varteen
otettava
ja

Heidän oli vaikea olla irti toisistaan
mutta minä en suunnitellut sitä

kaksi ihmisen muotoista unielettä Sinä

Hänen sinälaumansa

Joinakin iltoina hän saattoi soittaa ja sanoa:
Minä olisin tässä nyt.

kaikki tapahtui muuttuvat osat muuttaen
puuttuvat osat

subjektien määrä kasvoi eksponentiaalisesti

sillä jos annat pedolle sen mikä pedolle kuuluu
se tulee varmasti länsituulena takaisin

Alinomaa toistuva kaltaisuuteen imeytyminen löi rannasta
hyödyllisimmätkin neuvot kävivät tarpeettomiksi
hyökkyyn upposivat hiutaleet eikä niin sovittu

hänet otetaan viimein huomioon

pilvet, huulet, ja taipumukset
millainen olen kotona

sekoittavat asiayhteyksiä

tässä hännässä on kylmä
ja vaikeaa pysyä erillisenä

ja myrskyä

kumahuteltiin

kumahuteltiin

joskus iltaisin hän saattoi soittaa

ja sanoa:

Mistä tässäkin on kyse.

minä etsin sinua kuin karjaa.
sinulla on lapsen muoto sylissäsi.

joka aina poistuu ja tulee aina takaisin

kylmänä kulkee kylmissään

ja näkyy kauas.

Ja nainen jonka nimi on
Jun 21, 2011 10:51 AM
pysähtyy vain kuin huppu, kuokka

nokkii kuvaansa kädestään.

Pitele sitä hyvin.

ja käsi vastaa hyvin paksulla, sammaleisella äänellä:

me muodostamme viivan ja laskemme siitä vettä
sen takaa aurinko nousee
joka nousun jälkeen tulee lasku
minä olen todistanut tieteellisesti miksi
myös ketun häntä on valkoinen

Minä olisin tässä nyt.

Kenen itsenäisyyteen

se nyt kuuluu?

Ruoho vihertää kuin liittotasavalta

Yksittäinen lippu liehuu toisin

Kalatar on laskenut kutunsa pehmentääkseen ihmisen
ja maailman reunaan

muista tutkia sitä säännöllisin väliajoin
avokämmenin

ja minä tiedän tän, vaikka olenkin hän

ja he menivät hyvin vihreille niityille,
yli sopivan kauas
aina tottumukseen saakka

ja tapahtui siellä:

Minä olen tässä. Pieniä kourallisia. Minä olen sukkasillani
ja minä voin tulla. Sukat ovat hiljaiset jonka nimi on
Kaunis.

olen minä ok. Ja nainen nimeltään
ensin kiinni
Minä avaan oven mutta usko tai älä

vain ovelle saakka _____ . Tuollakin

on ajatuksia minusta. Ja jos minä värisen
öisin, ajattele minua. Ja jos naista kutsutaan vaahterapuu

eikä yhtään koiraa

Kauriit käyskentelevät jossain eurooppalaisessa metsässä. Köynnökset imartelevat korvia ja kukkamuodostelmista näkyy halua. Kukkamuodostelmista kuuluu ihana. Minä näytän olevan vienosti houkutteleva suru.

seinien ohuiden pinojen läpi. Hämärät ääriiviivat

vessaan menevät hahmot

On erilaisia hiuksia.

jossain vaiheessa sinulla ei ole hahmoa

Ja kun palaan taas tätä ajattelemaan, minä aurinko eilinen
sade, Sateet tulevat nyt lumena. minä olen aivan kuin jazz

mutta en minä suunnitellut sitä.

Silti ei ole kyse painostuksesta
vaan hegemoniasta.
Nyt Suomi muuttuu
Politiikan pitäminen asiallisena lintu
kiehnää lunta täynnä olevissa pilvissä
pyyhkii pölyt osatekijöiden päältä
ja siitä miten osaan käsitellä miehiä
eivätkä ne varsinaisesti enää ole,
vaan uskovat.
Eilinen kuin täyttymistään täyttyvä saippuakupla

kovertaa tätä päivää, joka lopulta
eikä silloin tapahdu mitään:

valo ja pimeä vain loiskuvat täälläolon vadissa
kuin olisin lupaava paatti tyrskyillä
kuin olisin käyvässä tiskikoneessa
reipas muki

miesvarjot kutovat kauloista liinaa
marssivat jonona ulos ehkä ostamaan marjoja
sillä wc:tä varten ei paljonkaan tarvitse sitoutua
rastasparvi kylvetään parkkipaikan päälle
jäljet menevät oikotietä rannalle
linnut kaartuvat pensaaseen ovat
valumisen liikkeitä täynnä

jokainen kantaa lätäkköä
ja kullakin on silmänsä taakkanaan

Tästä näkee ulos pieninä kuvaelmina

Henkilö seisoo

tungos kuin ranta

mutta ei riisu edes vaatteitaan

paita humpsahtaa lattialle

jokainen varvas harallaan sannassa

mutta ne vain tulevat lähemmäksi ja lähemmäksi
toisella kissa suussa

tai ajatella että elämä on pelkkää saapumista
väkeä kuin pipoa

ja ne jotka ovat tulleet
on siististi pinottu kaiken taakse
siellä on verenkiertoa kuin ylipitkää kokousta,
jota on vaikea ottaa todesta

sinua kannetaan ja kuljetetaan

talvea talven päälle

jokaista huolta vartioi koira, joka heiluttaa häntäänsä
joku sanoo: Tule vertaiseksi, mutta vain kohtuuteen saakka
tule nöyremmäksi
mutta muista
mikä sinulta tapauskohtaisesti on kielletty.

Jo ihan sen takia.

Annetaan sinulle sitten kaikki.

On taas erilainen sää:

On kuin maan yltä olisi kaadettu
mustekaloja minuun
mutta minä kysyn vain:
miksi juuri minuun?

torstai-illat eivät koskaan sovi
ja tiistai-iltaisain on zumba
miksi torstai-illat eivät ikinä sovi
miksi tiistai-iltaisain on zumba?

ja juna katoaa soihdut, soihdut
lepattaen, lepattaen sumuun, sumuun
eikä mikään osa minusta ole nälkää
vailla

aina se menee
lopulta hyvin ja on taas erilainen sää
ruuhka valuu mustina noroina seinää alas
aseman seutu on rapattu matalapaineella
jota niistäni itsestäni rullakaupalla
kun istun tässä ja katselen vain aamua
eikä sinussa vuoda mikään.

sinä saat aina kaiken.
annetaan sinulle sitten kaikki.
sinulle annetaan kaikki.

Minussa on iso hukkuminen
mutta minussa on paljon rantaa sen ympärillä
Minä tahtoisin että tekisimme sovintoa koko ajan

Kaksi huoltomiestä kahlaa reisiään
myöten tuulessa.

Heillä on edessään rullakko
ja takanaan peräkärri,
kesää toisensa perään.
vähän itsekunnioitusta,
tietty määrä ylpeyttä

Hän seisoo parvekkeen partaalla
ja kuunteli kattopeltien loisketta
ja kävi läpi tätä kaikin puolin järkevää
maata aivan ulkolaisin silmin
kuin aikoisi oleskella täällä 2-3 kk

Pulkkamäki on muuten hyvä
mutta sen joutuu kiivetä ylös
puolessa välissä ei enää jaksa
ja mäki menee liian nopeasti alas

82.2 on muuten hyvä
lisää työhyvinvointia ja virkistystä
mutta myyntinäyttelystä huolimatta
kahviosta tuntuu puuttuvan jotain

Kaukaa ei näe kuin siirtymistä
toppapuku inhoaa lasta sisällään (siksi kahisten)
mutta vaatteet ovat suojana sairauksilta
ja ettei ikinä käy mitään

ja eikä vieläkkään ole varmuutta sopivasta
lähellä nollaa
sinä kävelet maailmassa identiteettiä etsien

On jompikumpi ääriensä hämärässä
Niskojen pintaiset pinot
Vessaan menemisen hahmo ja
Lintujen ainaiset lentelyt
On öinen kantapää lattian
Läpi kirjastojen kaiut
Velkainen avainnippu
Öiden ja lasien pinot

On päivät yöt puskettu käsi kädessä
Jotka on laitettu mappiin
Ja niistetty välillä nenät ja
Kantapäätt lattian läpi
On nidottu reikiin valkoista
Reikien valkoiset pinot ja
Jossain vaiheessa sinä olet
Ilman hahmoa

Tiedoksi ja luottamuksellisesti:
tämä reitti on ihan onnellinen
kulkiessaan suoraselkäisenä katuja
sitä pitkin voi tulla arkiseksi
ja rytmiseksi, paksunaamainen mies

tyhjentää olutpullon hankeen uponneen pyörätuolin edessä
sitä pitkin pääsee iloiseksi
kuin korvahely ja läiskät kynsissä
matkan varrella olevat telineet
odottavat istahtajaa
jokainen huhuilee suorakulmaa
jokainen sumutorvena huhuilee
jokainen ihminen on saari
patsas paljastetaan kuin ystävä
joka puntaroi tädykkeitä itsessään
hänen kaunis vakavuus
hän kuuntelee ja istuu ja heijastuu vedestä

sitä pitkin voi olla
pitsihuivin alainen
soimaan terssissä ympäristön kanssa
mäki sinertää sisätila kellastuu
pienempiä huolia viljellään suuremmissa huolissa
ja huulet ajatuksiinsa vajonneina
voimakkaasta hyväksynnästä
syljen kiteet ovat kaukana toisistaan
voimakkaasta paheksunnasta
taivasta pitkin menee rihmoja,
joita pareitain lentävät pikkulinnut
raahaavat perässään. Kun
elämäntilanteet eivät vaan heittelisi
ja joku vielä perustelisi mielipiteensä

ja kirjoittaisi siitä blogiinsa. Sen jälkeen kurssi
täyttää kahvion, mutta ainoastaan
välipalalla ja tunnistaa enää vastaanulijassa
pelkän ihmislajin Sinä
kävelet maailmassa ilman diagnoosia
identiteettiä etsien
saappaat edellä, keskivartalo perässä
hyvin monenlaista hiihtäjää maailmassa
jonka aivot kuiskivat Tässä on vastuu,
ja tässä jalkani tammi-
kuu on täynnä pimeitä lapsia
jotka laskevat hitaasti
jotka nousevat hengästymättä
nousevat, laskevat ja

jokaiseen lapseen on kytketty aikuinen

joka katsoo kuin pora

läpi talven tihentämän puiston

MIKÄ ON KAKSITOISTA?

Kaikki tietävät, että ”runouden kirjoittamisella ei elä”.

Tämänhetkinen Euroopan komission virallistama köyhyysraja on Suomessa 1080 euroa kuussa. Yhtä runokirjaa myydään keskimäärin 200–400 kappaletta. Jos noudatetaan kirjailijaliiton suositustaksoja, kirjailija saa tekijänoikeuspalkkiota 21% teoksen tuotosta, 2–3 euroa/myyty kirja. Mikäli normirunoilija siis haluaisi elää puhtaasti tekijänoikeustuotoilla, hänen tulisi kirjoittaa vuodessa keskimäärin 24 runoteosta.

Tarvepainatuksen ja erilaisten digitaalisten julkaisualustojen myötä tilanne on muodostunut runoilijan kannalta hieman suotuisammaksi. Runokirjojen julkaisemiseen ei enää välttämättä tarvita alkupääomaa. Esimerkiksi Leevi Lehdon luotsaama, taloudellisia riskejä ottamaton ntamokustantamo julkaisi viimeisten vuosien aikana enemmän runonimikkeitä kuin kaupalliset kustantamot yhteensä. Koska kaupallisten kustantamojen rahakassoja ei enää välttämättä tarvita, runouden on mahdollista itsenäistyä ja todellakin muodostua sellaiseksi ”äärimmäiseksi pienyrittäjyydeksi”, joksi Charles Bernstein on sitä kuvannut. Jos runoilija esimerkiksi painattaa omat kirjansa jonkin tarvepainatus-palvelun kautta ja toimii itse omien kirjojensa taittajana, hänen on mahdollista päästä köyhyysrajan yläpuolelle julkaisemalla yksi runoteos kuukaudessa:12 teosta vuodessa.

Edellä esitetty ajatusleikki itseään elättävästä runoilijasta antaa ulkoiset raamit 12:lle. Teos koostuu 12:sta runokirjasta (tai kirjan muotoa tutkivasta teoksesta), jotka

ilmestyvät kuukausittain vuoden 2012 aikana. Jokainen kirjoista nimetään kirjoituskuukauden mukaan: *Tammikuu*, *Helmikuu*, *Maaliskuu*, *Huhtikuu*, *Toukokuu*, *Kesäkuu*, *Heinäkuu*, *Elokuu*, *Syyskuu*, *Lokakuu*, *Marraskuu*, *Joulukuu*. Kirja tulee kirjoittaa valmiiksi kalenterikuukauden aikana ja sen on oltava julkaisukynnyksen ylittävä korkeatasoinen, kaunokirjallinen teos. Osuuskunta Poesia julkaisee kunkin kirjan aina seuraavan kalenterikuukauden kuluessa.

Aikaraja on kirjallisen laadun lisäksi ainoa kaunokirjallinen rajoite, johon olen koko *12*:ssa sitoutunut. Kirjallisen laadun pyrin varmistamaan siten, että luetutan teosta luotettavilla ja kompetenteilla runoilijoilla ja muilla kollegoilla. Kaikilla *12*:n osilla on oma, erikseen nimetty kustannustoimittajansa, joka määrittelee mikä on julkaisukelpoista.

12 liittyy Jyväskylän yliopiston kirjoittamisen laitoksella aloittamiini jatko-opintoihin, joiden tutkimuskysymyksiä ovat mm. runoilijakuvan (ja runoilijan työnkuvan) muutos ja *print on demand* -julkaiseminen. Teatteriohjaaja Lija Fischer ja Vapaa vyöhyke-työryhmä toteuttavat *12*:n kanssa samanaikaisesti sen sisarteoksen, monitaiteisen runoesityssarja *12*:en.

Tammikuu on *12*-teoksen ensimmäinen osa ja oma pienoisteoksensa. Sen kirjoittamista motivoi halu palata perusasioihin: havaintojen ja eletyn elämän muistiinmerkitsemiseen ja kielentämiseen runoksi. *Tammikuun* kirjoittamista ohjasi myös pyrkimys muuttaa ajan vähyys positiiviseksi voimavaraksi – antaa käytettävissä olevan ajan jollain tavalla näkyä teoksen muodossa. Ajattelin, että yhden

pitkän runon ehtisi kirjoittamaan kuukaudessa. Lopputulos muistuttaa kuitenkin enemmän runosarjaa kuin pitkää runoa.

Tammikuun on kustannustoimittanut Kristian Blomberg. Projektin etenemistä voi seurata siihen liittyvässä blogissa osoitteessa: henriikka.tavi@wordpress.com. 12-esityssarjan esityksistä saa tietoa esityssarjan nettisivuilta: kaksitoista.blogspot.com.

